

ունենինք ցարդ, եղածը նորոգելով և աւելի զարգացնելով զայն նոր միջոցներով և կերպերով. իսկ ինչ որ չունենինք ցարդ, բայց զորս ունենալը անհրաժեշտ է՝ ջանալ ձեռք բերել և աւելցնել եղածին վրայ: Ազգ. իշխանութեան ամէն շրջանակ, իր եղած երկրին մէջ, պարտի ընել ամէն ջանք նախ համերաշխութեան և սիրոյ միջնորդութեան պատրաստելու և յետոյ լծուելու համար գործի. Եզրիպտահայութիւնը կրնայ այս մասին օրինակ հանդիսանալ ամբողջ Սփիւռքին. չեն պակսիր իրեն՝ ո՛չ խորհող մարդիկ, ո՛չ նիւթական միջոցներ, ո՛չ բարեկամացողութիւն և ո՛չ ուրիշ դիւրութիւններ:

Ընել այս ամէնը՝ անհրաժեշտ է որպէսզի Հայութիւնը, իբրև ինքնուրոյն ժողովուրդ և ազգ, չկորսուի օտարութեան մէջ, ու չբաժնուի բնաւ իր բնիկ հայրենիքին զաղափարէն, որ իր իտէալը պէտք է ըլլայ:

Սփիւռքի Հայութիւնը պէտք է վարժեցնել ինքզինքը պանդուխտ նկատելու ո՛ր որ ալ և ի՛նչ պայմաններու մէջ ալ որ ապրի: Զկորսուելու համար առաջին անհրաժեշտ զգացումն է ասիկա: Աստուածաշունչին մէջ սրտագրուակէտ մը կայ այս զգացումը ներկայացնող: Մովսէս, Իսրայէլի մեծ առաջնորդը և վերանորոգիչը, որչափ կրօնական նոյնքան և քաղաքական գործիչ, իր ժողովուրդը դէպի իր նախնեաց կամ Աւետեաց երկիրը առաջնորդած ատեն, առաջին քաղաքական իր անդրանիկ զաւակը ունեցաւ, Գիւքամ (= Պանդուխտ) կոչեց զայն. իր միտքն էր հասկնել ժողովուրդին թէ հայրենիքին յոյսը չթաւամեցնելու համար իր հոգւոյն մէջ՝ պէտք է գիտնար ու յիշէր միշտ թէ պանդուխտ է ինքը իր գտնուած երկրին մէջ:

Այս պատկերը մեզի՛ ալ պէտք է խօսի:

★ ★ ★

ՓՐԿԱՐԱՐ ՎԱՐԱԿՈՒՄ

Սրբութիւնը բնական կոչումն է ամէն հոգիի և Աստուծոյ դիւանորութիւնը ամենուն համար: Այդ սրբութիւնը, երբ համամատական ըլլայ մեր վիճակին կամ կեցութեան, և յարմար՝ գործունէութեան ոլորտի մը որ անհամապատասխան չէ մերինն, զմեզ միևնոյն ատեն թէ՛ իրեն կը քաշէ իր պարզութեամբ և թէ՛ ինքզինքը կը օրհնէ իր գեղեցկութեամբ. իր ծագումովը խորհրդաւոր, իր բնութեամբը զարմանալի, ու վերջապէս հրաշալի՝ եթէ իր բերած փոփոխութիւնները նկատի առնենք, բայց նոյն ատեն մարդկային, մատչելի և ձեռնելի է. երկնաւոր թագաւորութեան արձակն է ան, զոր ամէն ոք պարտի խօսիլ: Այո՛, կեանքեր կան որոնք քրիստոնէութիւնը իրենց համար բնութեական վիճակ դարձուցած, մէկ և նոյն կենցաղակերպ մը, անչեղ նտուզականութիւն, միօրինակ լըջութիւն, հոգիի քաղցր զուարթութիւն, անխառն խաղաղիկ գործունէութիւն, շատ գործող և քիչ խօսող եռանդ մը ունին. կեանքեր՝ որոնք քրիստոնէական նկարագրիւր ա՛յնքան աւելի անվիճելի կ'երևի ո՛րքան զ'իրենք հրահրող խանդավառութիւնը նուազ մեծ է քան սէրը. ու ա՛յս է ահա որ ամենէն աւելի կը չանի սիրտերը. ա՛յս է փրկարար վարակումը որ յաւերժօրէն կը գործէ եկեղեցիին մէջ, որ, ամենէն դժբախտ ժամանակներուն այնքան հոգիներ պահած է Աստուծոյ լցուած, և որ զանոնք առատօրէն կը բաշխէ օրհնեալ զարաշխաններուն:

Ա. Վ.